

УДК 336 (631.1)

Кіфоренко О.В.
аспірант

Уманського національного університету садівництва

ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ СИРОВИНИ ЯК ДЖЕРЕЛО ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ ПРОДОВОЛЬЧОМУ РИНКУ

У статті досліджено проблеми якості сировини та її вплив на конкурентоспроможність продукції на регіональному продовольчому ринку. Доведено, що для успішного й безпечного функціонування підприємства переробних галузей АПК мають звертати особливу увагу на те, якої якості сировину постачають їм постачальники та якої якості кінцевий продукт вони постачають споживачеві. Обґрунтовано основні напрями імплементації європейських стандартів якості заради підвищення конкурентоспроможності національної продукції й розроблено конкретні пропозиції щодо управління якістю на переробних підприємствах регіону.

Ключові слова: конкурентоспроможність, продовольчий ринок, якість.

Кифоренко О.В. УЛУЧШЕНИЕ КАЧЕСТВА СЫРЬЯ КАК ИСТОЧНИК ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРОДУКЦИИ НА РЕГИОНАЛЬНОМ ПРОДОВОЛЬСТВЕННОМ РЫНКЕ

В статье исследованы проблемы качества сырья и ее влияние на конкурентоспособность продукции на региональном продовольственном рынке. Доказано, что для успешного и безопасного функционирования предприятия перерабатывающих отраслей АПК должны обращать особое внимание на то, какого качества сырье поставляют им поставщики и какого качества конечного продукта они поставляют потребителю. Обоснованы основные направления имплементации европейских стандартов качества для повышения конкурентоспособности национальной продукции и разработаны конкретные предложения по управлению качеством на перерабатывающих предприятиях региона.

Ключевые слова: конкурентоспособность, продовольственный рынок, качество.

Kiforenko O.V. IMPROVEMENT OF RAW MATERIAL'S QUALITY AS A SOURCE OF COMPETITIVENESS OF PRODUCTION IN THE REGIONAL FOOD MARKET

The paper studies the problem of raw material's quality and its impact on the competitiveness of products in the regional food market. It is proved that for a successful and safe operation of the business of processing agricultural industries particular attention should be paid to the quality of the raw material supplied and the quality of the final product they supply the consumers with. The basic directions of implementation of European quality standards to enhance the competitiveness of national products are grounded and specific proposals on quality management in processing companies of the region are made.

Keywords: competitiveness, food market, quality.

Постановка проблеми. В сучасних умовах розвитку економіки роль якості продукції суттєво підвищується, а тому завдання управління якістю господарських підприємств розширюються, набувають нових значень. Вимоги до якості продукції в розвинених країнах світу постійно зростають, особливо увага приділяється її екологічним характеристикам. Що стосується українського ринку, то споживачі досить часто зіштовхуються з неякісною продукцією, що не лише негативно позначається на її смакових властивостях, а й пов'язане з ризиком для здоров'я споживачів. Господарська діяльність на продовольчому ринку має такі проблеми, як нестабільність економічної ситуації, зміни у внутрішній та зовнішній політиці держави, як наслідок це призводить до низької купівельної спроможності населення, недостатності забезпечення переробних підприємств сировиною. Отже, актуальність окресленого кола проблем, їх теоретична та практична значимість, динамізм сучасних економічних змін і необхідність управління ними зумовили вибір теми дослідження.

Огляд (аналіз) останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у розв'язання зазначеної проблеми зробили відомі науковці України О.І. Драган, Л.В. Дейнеко, А.О. Заїнчковський, І.О. Іртицева, Л.О. Мармуль, Т.Л. Мостенська, П.Т. Каблук, М.П. Сичевський, М.І. Шаповал, Е.І. Шелудько та інші. Проте ця проблема залишається нагальною і на сьогодні.

Метою дослідження стало обґрунтування основних напрямів імплементації європейських стандартів якості заради підвищення конкурентоспромож-

ності національної продукції та розробка конкретних пропозицій щодо управління якістю на переробних підприємствах регіону.

Виклад основного матеріалу. У світлі євроінтеграційних процесів, які спостерігаються в нашій державі, вважаємо, що найважливішими проблемами перед вступом до Європейської Спільноти є такі: 1) приведення вітчизняних стандартів якості у відповідність до таких, які діють на території Європейської Співдружності (тут маємо на увазі стандарти якості не тільки кінцевого продукту, а й усього харчового ланцюжка, тобто від вироблення сировини через переробку до вироблення й розповсюдження кінцевого продукту); 2) система інтервенції на ринку харчових продуктів мусить відповідати вимогам, що діють на території ЄС; 3) організація інституції, яка здійснювала б спостереження за додержанням квот виробництва продуктів харчування та стандартів якості. Звертаємо особливу увагу на небезпеку зменшення кількості продуцентів деяких видів сільськогосподарської сировини. Малі господарства й низький обсяг виробництва збільшує тягар витрат на придбання додаткової сировини та підвищує витрати на оцінку рівня якості. До того ж малі підприємства не достатньо еластичні для швидкого реагування на наявні песимістичні сигнали з ринку.

Упровадження нових засад оцінки сировинного продукту вимагатиме проведення певних підготовчих заходів, тренінгів і навчань, а також певних змін технічного характеру для опрацювання методик отримання значного покращення якості сировинних продуктів. Пропонуємо таку схему забезпечення якості сільськогосподарської продукції (рис. 1).

Для успішного й безпечного функціонування підприємства переробних галузей АПК мають звертати особливу увагу на те, якої якості сировину постачають їм постачальники та якої якості кінцевий продукт вони постачають споживачеві. Вважаємо, що в цій ситуації оптимальним буде застосування системи SAP, яка містить всю інформацію про продукти та їх переміщення.

Рис. 1. Схема забезпечення якості сільськогосподарської продукції

Джерело: власні напрацювання автора

У разі виникнення проблеми з якістю кінцевого продукту, можливо відслідкувати у зворотному напрямі послідовність переміщення продукції та постачачів постачальників, ідентифікуючи тим самим джерело проблеми. Вважаємо, що для забезпечення найвищого рівня якості продукту виправданим є відслідковування інформації про кінцевий продукт аж до виробництва сільгосппродуктів.

Отже, різні підприємства можуть знайти різне застосування для концепції простежуваності, але найважливішим, на нашу думку, є саме її якісний аспект. У логістичному ланцюзі, де утримання високої якості протягом переміщення від однієї фірми до іншої є вирішальним для отримання кінцевого продукту високої якості, саме простежуваність стає способом досягнення чіткого поділу відповідальності, взаємної довіри і, як результат, підвищення рівня конкурентоспроможності.

Детальніше зупинимось на системі SAP і перевагах її застосування на підприємстві. Система SAP (англ. Systems Applications and Products in Data Processing) – це програмне забезпечення, яке використовується для повної автоматизації виробництва,

торгівлі й бухгалтерського обліку, управління персоналом, складами та фінансами. Ця система орієнтована виключно на малий бізнес і використовується для ведення статистичного та бухгалтерського обліку, а також автоматизації роботи з клієнтами.

Розглянемо детальніше переваги впровадження згаданої вище системи для підприємства. Передусім потрібно зазначити, ця система була створена, щоб з її використанням змінити підприємство на краще. Перед впровадженням системи потрібно зрозуміти, що головною метою є не сам факт впровадження системи, а щоб підприємство працювало ефективніше. Упровадження системи SAP означає не тільки стандартизацію процесів, упорядкування картотеки контрагентів чи автоматизацію бухгалтерії. Усе підприємство має почати працювати на більш високих швидкостях. Насамперед система SAP є інструментом ефективнішого управління. Адже метою управління є оптимізація прибутку підприємства й підвищення його вартості. Реалізація згаданих цілей залежить від таких факторів, як хороша система обслуговування клієнтів, висока рентабельність виробництва та продажів, ефективне управління коштами.

Згадана вище система надає допоміжні інструменти для прийняття відповідних рішень і дій, які впливають на економічні результати діяльності підприємства. Потрібно однак відмітити, що ця система не є панацеєю від усіх проблем, які можуть виникнути у процесі функціонування підприємства. Система надає та систематизує дані, а саме від менеджерів і керівників підприємства залежить, які саме рішення потрібно прийняти в тій чи іншій ситуації. Для того, щоб впровадження системи SAP стало конкурентною перевагою, водночас із впровадженням цієї системи потрібно впроваджувати нові більш ефективні практики управління. Не варто не звертати уваги на те, що купівля й впровадження згаданої системи є інвестицією.

Як же оцінити розмір прибутку від такої інвестиції? У цьому разі пропонуємо піти від зворотного, тобто оцінити можливі збитки, які мали місце від браку системи SAP. Наприклад, недостатня інформація про стан запасів чи неможливість реалізації замовлень можуть означати вплив клієнтів і гірші можливості здобуття нових тощо. Додавши суми упущених вигод, які можна було отримати використовуючи систему SAP, отримаємо вартість цієї системи, а також ту суму, що можемо інвестувати, купуючи її. Тут потрібно зазначити, що не всі упущені вигоди можна легко оцінити. Упровадження згаданої вище системи спричиняє розмежування компетентності й відповідальності між працівниками, покращує переміщення інформації між відділами та підрозділами підприємства, що в результаті підвищує ефективність діяльності підприємства й зумовлює збільшення його вартості.

Крім того, докладніша та надійніша інформація дасть змогу приймати якнайкращі для функціонування підприємства рішення. Адже правдивість і швидкість внутрішньої звітності є найкоротшим шляхом до подальших вигод. Згадана вище система допомагає управляти бюджетом підприємства через прогнози прибутків і видатків. Прогнози грошових потоків допомагають приймати оптимальні рішення стосовно поточної фінансової діяльності підприємства. Величезним плюсом впровадження системи SAP є те, що з її допомогою можливо створити умови для комплексної та ефективної системи контролінгу, тобто зробити можливим управління всіма видами діяльності на підприємстві, котрі спричиняють при-

йняття таких рішень, які в результаті надають можливість досягти якнайбільших прибутків.

Система SAP забезпечує правдиву, докладну й актуальну інформацію про рентабельність окремих видів продукції, відділів і їх роботи, дистрибутивних каналів та сегментів ринку, завдяки своєчасному й швидкому розрахунку прибутків і витрат. Систему SAP як інструмент управління характеризує те, що вона спричиняє тісну інтеграцію контролінгу зі сферою операційної діяльності та продажів. На сучасному підприємстві планові й реальні дані логістики, закупівель, виробництва, продажу та фінансового обліку мають бути негайно прийняті до уваги в контролінгу. Так, у системі SAP прогнозоване збільшення продажів може бути негайно проаналізоване з точки зору впливу на виробничий потенціал і плановану маржу покриття. Це і є результатом інтегрування системи в цілому.

Основний девіз будь-якого підприємства у сфері операційної діяльності можна сформулювати так – купувати та виробляти те, що потрібно й коли потрібно, продавати з якнайбільшим прибутком. Завдяки вищезгаданій системі на підприємстві досягається оптимізація джерел поставок, краще використання виробничих активів, прискорення оборотності запасів, скорочення часу виконання замовлень. Упровадження системи SAP дає змогу знизити вартість пошуку та співпраці з постачальниками, а також підвищити ефективність управління запасами. Система допомагає менеджерам в оптимальному доборі постачальників і способів реалізації поставок, а також у мінімізації матеріальних запасів, що, звичайно, безпосередньо впливає на зниження витрат. Найвні ресурси, заплановані й фактичні витрати, наявні та прогнозовані зобов'язання й інші важливі дані діяльності підприємства доступні в системі SAP у будь-який час, завдяки постійному оновленню даних у режимі реального часу. Такі дані є узгодженими та надійними завдяки інтеграції логістичних операцій з фінансовими. А це, у свою чергу, надає можливість ефективно планувати й управляти засобами підприємства, поліпшуючи процес обслуговування запитів одержувачів.

Ще однією перевагою впровадження системи SAP є те, що завдяки їй підприємство може дешевше виробляти й ефективніше використовувати виробничі запаси. Адже дякуючи плануванню виробництва, адаптованого до прогнозованого попиту на продукцію, можна оптимізувати використання основних засобів і персоналу, знизити витрати на зберігання запасів напівфабрикатів та готової продукції. Управління якістю продукції у межах системи SAP дає змогу знизити витрати на забезпечення якості завдяки полегшеній і швидкій ідентифікації причин виникнення недоліків та дефектів. Охоплення згаданою системою сфери пересування й ремонтів дозволяє так управляти засобами, щоб забезпечити доступність і технічну справність машин та устаткування, гарантуючи безперебійне виробництво із забезпеченням відповідного рівня якості й оптимальних витрат на обслуговування.

Усе вищезазначене не тільки підвищує конкурентоспроможність окремих видів продукції, а й підприємства загалом. Крім того, система SAP створює умови для значного підвищення рентабельності продажів. Це досягається як за рахунок зменшення витрат, пов'язаних із продажами, так і за рахунок збільшення доходів, що пов'язано з більшим задоволенням клієнтів і кращою адаптацією пропозиції підприємства до мінливостей ринку. Автоматизація рутинних дій, пов'язаних із продажами (обслугову-

вання замовлень, висилання товарів, виставлення рахунків-фактур) призводить до зниження витрат відділу продажів, що дає змогу звернути більше уваги на передпродажні заходи. Лише ефективний відділ продажів, маючи актуальну й достовірну інформацію, може й далі підтримувати лояльність наявних клієнтів і здобувати нових. Адже лише доступ до актуальних даних надає можливість гнучко реагувати на зміни на ринку й задовольняти очікування клієнтів. Крім того, система SAP робить можливою дієву та ефективне управління кадрами й абсолютний контроль над витратами на персонал за рахунок автоматизації рутинних операцій по персоналу (управління кадрами – відпустки, звільнення, робочий час та надійна і справедлива система оплати праці).

Отже, система дає змогу зменшити навантаження на відділи кадрів, дозволяючи скоротити витрати на їх утримання. Але помилковим було б твердження про те, що від рішень SAP ми можемо очікувати лише допомоги в керівництві чи нарахуванні заробітної плати. Із запровадженням системи ми покращимо управління робочим часом, а також умовимо працівників відповідною системою винагород.

Наступним способом покращити якість сировинних продуктів, а в результаті підвищити рівень конкурентоспроможності продукції на регіональному продовольчому ринку, є аграрний інтервенціонізм. Головною метою політики інтервенціонізму є так звана повна зайнятість, тобто утримання безробіття на такому рівні, який вважається безпечним для існування економічної системи даної країни й підвищення рівня економічного розвитку. Іншими словами, це втручання держави в економічні процеси задля збереження збалансованого розвитку економіки. Пропонуємо детальніше розглянути явище інтервенціонізму в аграрній сфері.

Аграрна політика більшості країн сама в собі передбачає застосування протекціонізму й інтервенціонізму стосовно власного сільського господарства. Згадані заходи пов'язані передусім із ситуацією на ринку, цінами на продукти та структурою сільського господарства. Сільське господарство є важливою та невід'ємною часткою економіки країни. Величне значення сільського господарства випливає з основного його завдання – виробництва сировини для виробництва продуктів харчування. Метою аграрної політики має бути підвищення продуктивності, збільшення доходів людей, зайнятих у сільському господарстві, стабілізація ринку, забезпечення продовольчої безпеки та відносно дешевого продовольства. Загалом аграрна політика має складатися із двох видів інтервенційних заходів: 1) інтервенція зовнішня, тобто захист перед зовнішньою конкуренцією; 2) інтервенція на внутрішньому ринку, котру, у свою чергу, можна поділити на політику ринкову й політику структурну.

Зовнішня інтервенція країни реалізується за допомогою змінних мит на імпортовані товари, змінних дотацій на експортовані сільськогосподарські товари, регуляції обсягів привозу та сталих тарифів. Найважливішим інструментом зовнішньої інтервенції вважається змінне мито у сфері імпорту сільгосппродукції. Річ у тому, що різниця між цінами на світових ринках і ціновим порогом збирається у вигляді оплати за ввіз. У результаті ціна на внутрішньому ринку вища, ніж на міжнародному ринку, і це спричиняє захист власних продуктів перед зовнішньою конкуренцією. Це, у свою чергу, призводить до виникнення перевиробництва й необхідності експорту. У ситуації, коли ціни на сільгосппродукцію

на внутрішньому ринку високі, доцільно впровадити субсидування експорту, яке дає змогу продавати продукцію на закордонних ринках. Субсидування експорту є результатом використання змінного мита у міжнародному обміні продуктів харчування. Його виплачують експортерам для того, щоб сільгосппродукти, які продаються на світових ринках, були конкурентоспроможними. Субсидування експорту виникає з розрахунку обмежень витрат на зберігання надлишків або значно більших витрат на їх обробку.

Наступним інструментом інтервенції можемо вважати обмеження обсягів імпорту. Сюди належать квоти імпорту, заборона на ввіз, різноманітні бар'єри для імпорту й різні умови, що обмежують імпорт. Ще одним способом регулювання імпорту є сталій митний тариф. Він полягає у сплаті певного визначеного відсотка від вартості імпортованого товару або певної квоти від одиниці імпортованої продукції.

Внутрішній інтервенціонізм полягає в застосуванні широкого рангу цін та субвенцій. Найбільш розповсюдженим інструментом внутрішньої інтервенції на ринку сільгосппродукції є застосування гарантованих цін. Уповноважені інституції скуповують сільгосппродукцію у сільгоспвиробників за згаданими вище гарантованими цінами в тому разі, якщо ринкова ціна спадає нижче за визначений рівень. Застосування гарантованих цін гарантує сільгоспвиробникам продаж будь-якої кількості сільгосппродуктів. Але встановлення гарантованих цін на рівні, вищому ніж ринкові ціни (так звана ціна ринкової рівноваги), призведе до перевиробництва продуктів харчування та збільшить витрати на їх санування.

До позитивних результатів згаданих вище дій можемо зарахувати захист місцевих (у нашому випадку українських) сільгоспвиробників від знищення через наплив дешевих субсидійованих Європейським Союзом товарів. Адже загальновідомим фактом є те, що у Європейському Союзі існує перевиробництво й надлишок продуктів харчування. Наступним позитивним моментом є те, що згадані вище дії призведуть до відсутності залежності від поставок продуктів харчування із-за кордону та можливості розвивати власне сільське господарство, котре після певних структурних змін буде ще дешевше та проекологічніше, ніж західне. Наступним результатом згаданих вище дій, котрий одні назвуть негативним, а інші – позитивним, є поступове зменшення кількості сільгосппрацівників до рівня 5–8% від загальної кількості працюючих, що, у свою чергу, спричинить підвищення кількості безробітних, особливо некваліфікованих.

Отже, політика протекціонізму й інтервенціонізму може призвести до того, що на ринку залишаться лише великі господарства з невеликою кількістю працівників. Саме фінансування розвитку таких господарств може відбуватися за рахунок кредитів, які видавали б з грошей із заплачених мит. Ще одним позитивним результатом інтервенціонізму є досягнення спокою серед суб'єктів ринку сільгосптоварів, адже виробник сільгосппродукції має знати, що із продажем сільгосппродукції не буде проблем і він може спокійно займатися виробництвом цієї продукції. З іншого боку, такий спокій негативно впливає на розвиток і функціонування внутрішнього ринку. По-перше, у такій ситуації дуже важко буде зменшити кількість нерентабельних господарств без створення соціального напруження. Високе ввізне мито призведе до того, що вітчизняні сільгоспвиробники будуть почуватися певними в тому, що продадуть всі сільгосппродукти. Але, з іншого боку, це буде означати, що їм не потрібно буде працювати над

тим, щоб зменшити витрати на виробництво сільгосппродукції чи модернізувати машинний парк, що зумовить підвищення цін на харчові продукти, відсутність можливості вибору та збільшення кількості працюючих у сільському господарстві.

На нашу думку, трактувати аграрний інтервенціонізм лише як заходи впливу уряду на процеси, які відбуваються на внутрішньому аграрному ринку, для збереження стабільної економічної ситуації у країні, є дещо недалекоглядним і таке трактування значною мірою звужує це поняття. Аграрний інтервенціонізм – це заходи впливу уряду на процеси, що відбуваються на внутрішньому аграрному ринку, для збереження стабільної економічної ситуації у країні, а також інтервенції на зовнішні аграрні ринки з метою захисту вітчизняних сільгоспвиробників і підвищення конкурентоспроможності продукції АПК.

Отже, для провадження виваженої інтервенційної політики пропонуємо створити Агенцію Ринку Сільгосптоварів. Головними завданнями цієї інституції були б забезпечення балансу між попитом і пропозицією на сільгосппродукцію, участь у забезпеченні продовольчої безпеки країни та підвищення рівня життя в сільській місцевості. Надалі Агенція займалася б розподілом фінансових коштів на реалізацію аграрної політики країни. У подальшому вказана вище Агенція могла б бути тим розподільчим органом, який розподіляв би кошти, котрі надходили б з ЄЕС та інших міжнародних інституцій, державного бюджету й різноманітних фондів, на просування сільськогосподарської продукції на внутрішні та зовнішні ринки й підвищення її конкурентоспроможності. До обов'язків Агенції входили б керування механізмами підтримки сільгоспвиробників, просування сільськогосподарської продукції не тільки на внутрішній, а й передусім на зовнішні ринки, надання різноманітної інформації про сільгосппродукцію наявну на тому чи іншому ринку, проведення детального аналізу ринку та надання всебічної підтримки українським підприємцям у справі поставки вітчизняної продукції на ринки інших країн. А також ця Агенція здійснювала б або надавала всебічну допомогу представникам усіх галузей АПК для здійснення інтервенційних дій на ринках інших країн. Адже чинний у нашій країні державний інтервенційний фонд використовується лише для мінімізації цінових коливань на відповідних ринках шляхом поставки сировини і продуктів її переробки.

Отже, вказана Агенція займалася б утіленням у життя інтервенційної політики держави в галузі сільського господарства та пов'язаних з ним галузей народного господарства. Припущення про те, що такого роду Агенція може фінансуватися самостійно, вважаємо дещо нежиттєвим. На нашу думку, така Агенція має фінансуватися з дотацій із державного бюджету.

Висновок. Першочергова проблема вступу України до ЄС – це забезпечення й гарантування стандартів якості продовольчої продукції. Досвід Європейського Союзу свідчить, що питання якості продукції є домінуючими. Ця проблема має не тільки «зовнішній» аспект, а й прямиий стосунок до внутрішнього споживача. Оскільки безпечне харчування – запорука здоров'я нації.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Векслер Е.М. Менеджмент якості : [навчальний посібник] / Е.М. Векслер, В.М. Рифа, Л.Ф. Василевич. – К. : «ВД «Професіонал», 2008. – 320 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

- <http://townbookie.com/book/7-menedzhment-yakosti-navchalnij-posibnik-veksler.html>.
2. Дейнеко Л.В. Продовольчий комплекс України: стан і перспективи розвитку в умовах економічної глобалізації / Л.В. Дейнеко, Е.І. Шелудько, М.П. Сичевський. – К.: Наук. світ, 2004. – 121 с.
 3. Закон України «Про безпечність та якість харчових продуктів»: станом на 11.08.2013 № 771/97-Верховна Рада України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3687-12/page?text=%F1%F2%F0%EE%EA+%E4%B3%BF>.
 4. Закон України «Про захист прав споживачів»: станом на 29.09.2013 № 1023-12/Верховна Рада України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.
 5. Закон України «Про молоко та молочні продукти»: станом на 29.09.2013 № 1870-15/Верховна Рада України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1870-15>.
 6. Іртищева І.О. Управління якістю: галузевий аспект / І.О. Іртищева, А.Г. Ніколенко // Економіст. – 2014. – № 5. – С. 33–35.
 7. Капінос Г.І. Операційний менеджмент: [навчальний посібник] / Г.І. Капінос. – К., 2013. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1554042253489/mededzhment/operatsiyniy_menedzhment_-_kapinos_g_i
 8. Саблук П.Т. Кластеризація як механізм підвищення конкурентоспроможності та соціальної спрямованості аграрної економіки / П.Т. Саблук, М.Ф. Кропивко // Економіка АПК. – 2010. – № 1. – С. 3–12.
 9. Сайт Державно служби статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
 10. Мостенська Т.Л. Системне забезпечення конкурентоспроможності підприємств м'ясної і молочної промисловості України: монографія / Т.Л. Мостенська, О.І. Драган, І.В. Суха. – К.: НУХТ, 2010. – 268 с.
 11. Шаповал М.І. Менеджмент якості: [навчальний посібник] / М.І. Шаповал. – К., 2007. – 471 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-text-9629.html>.

УДК 338.24

Криленко В.І.

кандидат економічних наук, доцент

Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова

ОЦІНКА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті узагальнено низку питань теоретичного та прикладного характеру оцінки технологічної безпеки сільськогосподарських підприємств. Розглянуто особливості сучасних підходів до оцінки технологічної безпеки аграрної сфери, проведено аналіз ризиків та загроз технологічної безпеки сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова: технологічна безпека, ризики та загрози, сільськогосподарські підприємства, економічна безпека держави, оцінка технологічної безпеки.

Крыленко В.И. ОЦЕНКА ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

В статье обобщен ряд вопросов теоретического и прикладного характера оценки технологической безопасности сельскохозяйственных предприятий. Рассмотрены особенности современных подходов к оценке технологической безопасности аграрной сферы, проведен анализ рисков и угроз технологической безопасности сельскохозяйственных предприятий.

Ключевые слова: технологическая безопасность, риски и угрозы, сельскохозяйственные предприятия, экономическая безопасность государства, оценка технологической безопасности.

Krylenko V.I. VALUATION OF TECHNOLOGIC SECURITY OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

In this article chain of theoretic and applied problems as to the valuation of technologic security of agricultural enterprises is generalized. Peculiarities of modern approaches as to the valuation of technologic security of agrarian sphere are studied; analysis of risks and dangers of technologic security of agricultural enterprises is carried out.

Keywords: technologic security, risks and dangers, agricultural enterprises, economic security of the state, valuation of technologic security.

Постановка проблеми. Технологічна безпека сільськогосподарських підприємств є надзвичайно важливою з точки зору можливостей впровадження інтенсивних технологій виробництва у галузі сільського господарства. Виробництво сільськогосподарської продукції посідає центральне місце в українському аграрному секторі. Розвиток економіки України вимагає розвитку аграрного виробництва на інтенсивній основі, що дозволить забезпечити технологічну безпеку країни. Реформування такої важливої сфери, як аграрна, неодмінно призводить до підвищення ризиків та загроз тим чи іншим аспектам соціально-економічного розвитку країни, які негативно впливають на технологічну безпеку сільськогосподарських підприємств, тому вони потребують детального вивчення й оцінки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми технологічної безпеки аграрної сфери досліджувалися в працях Т.В. Богомазової, Г.В. Жаворонкової,

І.О. Ревак та ін. Проте оцінка технологічної безпеки сільськогосподарських підприємств розглядається опосередковано, що й обумовило актуальність і об'єктивну необхідність подальшого розгляду питань оцінки ризиків та загроз технологічної безпеки сільськогосподарських підприємств.

Метою статті є необхідність вирішення питань теоретичного та прикладного характеру оцінки технологічної безпеки сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу. У наказі Міністерства економіки України від 02.03.2007 р. № 60 «Про затвердження Методики розрахунку рівня економічної безпеки України» технологічну безпеку країни визначають як такий стан науково-технологічного та виробничого потенціалу держави, який дає змогу забезпечити належне функціонування національної економіки, достатнє для досягнення та підтримки конкурентоздатності вітчизняної продукції, а також гарантування державної незалеж-